

HYPERICUM 13, april 2016

Excursieverslagen FWT-FLORON 2015

O.G. Zijlstra & Pieter Stolwijk

Hakenberg, 25 april 2015 (3 deelnemers)

Kilometerhok 263-484, west van de Hakenberg bij Oldenzaal, was al meer dan tien jaar gelden voor het laatst onderzocht. We vonden tijdens de excursie veel van de bijzondere bossoorten terug: langs de Hakenbergweg noteerden we naast *Viola riviniana* en *V. reichenbachiana* (Donkersporig en Bleeksporig bosviooltje) en *Lamium galeobdolon* subsp. *galeobdolon* (Gele dovenetel) ruim 25 pollen *Carex sylvatica* (Boszegge) en enkele tientallen exemplaren *Neottia ovata* (Grote keverorchis). Aan een natte slenk nabij de Populierendijk was een dertigtal planten *Valeriana dioica* (Kleine valeriaan) een verrassing; ze werd hier

Afb. 25 *Montia minor* (foto Otto Zijlstra)

Afb. 26 *Eleocharis acicularis* (foto Otto Zijlstra)

begeleid door honderden planten *Lysimachia nemorum* (Boswederik), *Adoxa moschatellina* (Muskuskruid), *Caltha palustris* subsp. *palustris* (Gewone dotterbloem) en beschaduwed door *Crataegus laevigata* (Tweestijlige meidoorn) en een *Mespilus germanica* (Mispel). In het uiterste oosten van het hok tenslotte troffen we in en langs een poeltje *Montia minor* (Klein bronkruid), *Lythrum portula* (Waterpostelein) en *Carex oederi* subsp. *oedocarpa* [syn. *Carex demissa*] (Geelgroene zegge) aan. In totaal 202 taxa.

Enterbroek, 30 mei 2015 (8 deelnemers)

De grote opkomst deed ons besluiten het traject van de Doorbraak pal west van de Zijtak Twentekanaal (km-hok 239-481) onder de loep te nemen. We begonnen bij de zwaai van de Zijtak ten noorden van de Entersestraat. Naar het noorden lopend noteerden we onder meer *Centaurea jacea* (Knoopkruid), *Myosotis discolor* (Veelkleurig vergeet-mij-nietje) en *Rubus caesius* (Dauwbraam). Bijzondere soorten die we langs de oever aantroffen waren (vijf exemplaren) *Angelica archangelica* (Grote engelwortel) en (tien planten) *Sonchus palustris* (Moerasmelkdistel). Vermeldenswaard zijn ook *Carex paniculata* (Pluimzegge), *Barbarea stricta* (Stijf barbarakruid) en *Cardamine amara* (Bittere veldkers). Bij de Doorbraak aangekomen trokken we westwaarts het gebied in. Op de nog grotendeels kale bodem zagen we verschillende aardige pioniersoorten als *Isolepis*

setacea (Borstelbies), *Gnaphalium luteoalbum* (Bleekgele droogbloem), *Samolus valerandi* (Waterpunge) en *Eleocharis acicularis* (Naaldwaterbies). In het water onder meer *Alisma lanceolatum* (Slanke waterweegbree) en *Callitriche obtusangula* (Stomphoekig sterrenkroos). De vondst van de dag was verder westelijk, in het oudere deel, toen Wytze Boersma in berkenopslag tussen haarmos (*Polytrichum*) een exemplaar *Huperzia selago* (Dennenwolfsklauw) ontwaarde!
In totaal 223 taxa.

Diepenheim, 21 juni 2015

Deze excursie is vervallen wegens de grote hitte.

Almelo, De Doorbraak, 12 september 2015 (6 deelnemers)

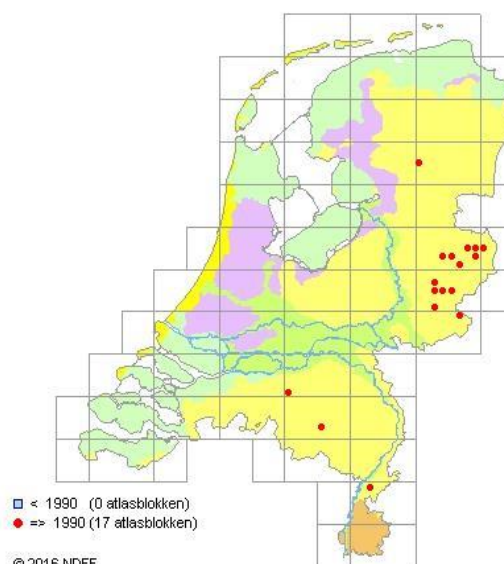
We begonnen de excursie op het verzamelpunt in km-hok 244-483, waar we in de greppel naast de N473 onmiddellijk verrast werden door een uitbundige populatie van *Succisa pratensis* (Blauwe knoop).

Een tiental meter verderop zag Pieter in de berm een onbekend bloeiend gras. Dit moest wel het gras zijn waarover twee weken daarvoor een [discussie](#) was gestart op Waarneming.nl naar aanleiding van een vondst in West-Brabant en een in Zeeland. Op Waarneming.nl werd uiteindelijk de naam *Sporobolus indicus* voorgesteld, een determinatie die later werd bevestigd door Leni Duistermaat (Nationaal Herbarium Naturalis). Dit waren wellicht de eerste vondsten in het wild in Nederland; oudere vondsten betroffen (voornamelijk?) adventieve voorkomens.

Van hieruit trokken we oostwaarts langs de nog jonge en weinig begroeide oevers van De Doorbraak. Daar zagen we imposante tapijten van de invasieve soorten *Crassula helmsii* (Watercrassula) op de oever en slierten *Ludwigia grandiflora* (Waterteunisbloem) in het water.

Vervolgens verkenden we De Doorbraak ten westen van de N473. Dit gedeelte is ouder en dus meer begroeid. De vegetatie deed sterk denken aan die van plagplaatzen in natte heiden met soorten *Drosera intermedia* (Kleine zonnedauw), *Eleocharis acicularis* (Naaldwaterbies), *Eleocharis multicaulis* (Veelstengelige waterbies), *Gnaphalium luteoalbum* (Bleekgele droogbloem), *Isolepis setacea* (Dwergbies), *Lycopodiella inundata* (Moeraswolfsklauw), *Lythrum portula* (Waterpostelein), *Pilularia globulifera* (Pilvaren) en in het water nog *Potamogeton lucens* (Glanzig fonteinkruid).

Ook zagen we *Juncus tenuis* subsp. *anthelatus* (Tengere rus subsp. *anthelatus*), die we wel vaker in dit soort nieuwe natuurterreinen vinden. De soort heeft in Twente wel zijn Nederlandse zwaartepunt.

Afb. 27 *Juncus tenuis* subsp. *anthelatus* (BRON: NDFF Verspreidingsatlas)

Igor Mavridis, die voor het eerst aan een excursie deelnam, zag een kleine populatie van *Empetrum nigrum* (Kraaiheide) die overigens naar later bleek al twee jaar daarvoor hier was aangetroffen door Jelle Hofstra en Jacques Bielen. Het blijft een opmerkelijke nieuwe vestiging.

Overige vermeldenswaardige soorten: *Osmunda regalis* (Koningsvaren), *Oenothera deflexa* (Zandteunisbloem) en *Oenothera x fallax* (Bastaardteunisbloem). Ook zagen we nog een aantal Bandheidelibellen (*Sympetrum pedemontanum*).

Afb. 28 *Empetrum nigrum* (foto Pieter Stolwijk)

In totaal zijn 210 taxa genoteerd.

Bij een na-excursie werden nog gezien *Juglans regia* (Walnoot), die steeds vaker verwildert, en *Veronica agrestis* (Akkerereprijs).

Aan de excursies namen deel: Wytze Boersma, Harvey Dickson, Ruud Kuipers, Igor Mavridis, Jan Meutstege, Andries van Rensen, Ed Romeijn, Jo Schunselaar, Pieter Stolwijk, Wolfgang Waanders, René de Wilde, Otto Zijlstra.

Afb.29 De *Sporobolus indicus* zag er na een maaibeurt zo uit, maar zou de winter goed kunnen overleven.